

Græs- eller Dvikrødder som Nærings- middel.

I.

I Carlsruher Tidenden af 26de October 1846 blev berettet, at Tømmermester Jacob John i Ueberlingen havde fundet, at Græs- eller Dvikrødder (*rad. graminis v. tritici repentis*) vare et ligesaa fortrinligt som godtkjøbs Erstatningsmiddel for vore hidtil brugte Næringsstoffer. Melet deraf tilberedes paa en meget simpel Maade saaledes: Efterat de friske Rødder ere godt udvaskede i reent Vand og vel rensede for den vedhængende Jord, skæres de i smaae Stykker i en almindelig Haffelsekiste; derpaa tørres de saa godt muligt enten i Solen eller i Bagerovnen, der dog kun maa være lidet varm, og endeligen males de paa Møllen ligesom Sæd. Melet er guulagtig-hvidt, af behagelig Lugt og Smag, og ved at blandes med $\frac{1}{2}$ Rugmeel give de, efter Johns oftere gjentagne Forsøg, et let, svampigt og velsmagende Brød. Klidet ædes gjerne baade af Hornkvæg og Sviin. Givtig-
heden af Meel er meget stor. Som Næringsmiddel betragtede indeholde de aldeles intet Skadeligt for Sund-
heden; en Sammenligning af deres Bestanddele — *Plantestlim, Amylum, Sukker* — med andre spiselige Vege-
tabiliers, beviser, at de ikke staae tilbage for mange af dem. Tager man nu i Betragtning, at Græs- eller Dvikrødderne kunne havees næsten overalt og uden Betaling, at de-

res Tilberedning hverken fordrer stor Møie eller megen Tid, og at vi af dem kunne erholde et velsmagende, sundt og nærsomt Brød, vil man ikke betænke sig paa at tilkjende dette Surrogat Fortrinet for alle andre hidtil kjendte Surrogater, og at værdige denne Opdagelse tilbørlig og taknemmelig Anerkjendelse.

(Af Decon. Neugk. u. Berh.)

Hermed fortjener at sammenholdes, hvad afdøde Professor J. W. Hornemann i sin dansk oekonomiske Plantelære (3die Dplag, Side 140) har anført om Dvifrodde: „Ligesaa skadelig som Dviffen er for Jord, som dyrkes, saa nyttig er den til Flyvesandets Dæmpning, hvor den forplantes saavel ved Frøe, som ved sønderfaarne Rodder. Roden anvendes i Rusland, naar den er skaaren i Stykker, tørret og malet, til at blande i Meel til Brød; en Anvendelse, som allerede de Gamle kjendte. I Norge bruges den skaaren til Haffelse til at fodre Dvæg med; ligeledes i Italien. Paa nogle Steder brygger man og en Sort Ol og Brændeviin deraf. I Medicinen bruges Saften som et opløsende, urindrivende Middel.“

Hvad der nu ansees som en ny Opdagelse i Tydskland, har over i 50 Aar været at læse i et dansk kronet Priis-skrift. At disse Rodder nu paa en tilfredsstillende Maade ere blevne brugte i Tydskland, kan i Forening med den nærværende Tids saare høie Sædpriser og Savnet af Kartofler muligens foranledige, at de ogsaa kunne blive brugte her; Indsenderen heraf ønsker ved disse Linier at kunne bidrage dertil.

II.

I Nr. 17 for 1847 af „Deconomische Neuigkeiten u. Verhandlungen“ findes indført en Beretning herom fra Landvæsens-Foreningen i Speries til Generalforsamlingen i Sárosfer Comitatus, af Edw. v. Bujanovics; det Mærkeligste deraf er Følgende:

— — — Disse Dvif- eller Græsrodde findes ofte — til Landmandens store Utilfredshed — endog paa frugtbare Marker, og kunne især paa Agre, som omploies til Foraarsæd, opsamles med Lethed af Dvinder og Børn ved Hjælp af en sædvanlig Rive. Efterat være udvaskede og tilbørligt rensede samt derpaa noget tørrede, skjæres de i kort Haffelse, som atter tørres saa godt muligt, om Sommeren i Solen, men om Vinteren enten paa Stueovnen, eller i Bageovnen efterat Brødene ere afdagne, eller i en Maltkølle, dog saaledes at de ikke brankes, og males derefter enten paa en sædvanlig Mølle eller, hvis det fører for megen Bekostning og Banskfelijkheid med sig, paa en almindelig Haandqværn. Ved Hjælp af en Meelpung eller en Haandsigte renses Melet fra Kliden, der begjærligen ædes af Hornqvæg og Sviin.

Efter Tommermester Jacob Johns Angivelse erholder han af $6\frac{1}{2}$ \mathcal{T} tørre Rodde $4\frac{1}{2}$ \mathcal{T} hvidt Meel, 1 \mathcal{T} sort dito og 1 \mathcal{T} Klid. Paa Ubojer-Mølle her have 10 \mathcal{T} Dvifrodde kun givet 5 \mathcal{T} hvidt Meel og $4\frac{1}{2}$ \mathcal{T} sort, blandet med Klid, idet $\frac{1}{2}$ \mathcal{T} gik tabt. Maa skee dette større og mindre Meelindhold retter sig efter Aarstiden, paa hvilken Rodderne samles og forarbejdes; og det er sandsynligt, at de af John i Som-

merens Dage, da enhver Plante var i fuld Kraft, anstillede Forsøg kunde give langt mere Meel, end det Forsøg, som i indeværende December Maaned er anstillet her i Habsan, og at Rodderne i deres Vinterføvn besidde mindre Qvantiteter af de Bestanddele, som ved chemist Analyse findes i dem, saasom Planteslim, Amylum og Suffer. Saaledes erholdes vort Suffer ikke af Sufferørets eller Maisstænglernes udgaaede Stoffe eller af de træagtige Røds indtørrede Marv, men af disse Planter's grønne Saft i deres kraftigste Tilstand.

Det her foretagne Forsøg var forsaavidt tredobbellet, som Blandingsforholdene af Græsrodsmeel og Rugmeel vare forskjellige paa tre Maader, men alle tre Sammenblandinger bleve satte i Gjæring ved Suurdeig og bagte paa een og samme Maade.

1ste Blanding, bestaaende af $\frac{2}{3}$ Græsrodsmeel = 43 Pood og $\frac{1}{3}$ Rugmeel = 21 Pood, gav et vel gjæret Brød af god Smag og Lugt.

2den Blanding bestod af $\frac{1}{3}$ Græsrodsmeel = 48 Pood og $\frac{2}{3}$ Rugmeel = 16 Pood, og

3die Blanding af $\frac{1}{3}$ Græsrodsmeel = 56 Pood og $\frac{2}{3}$ Rugmeel = 8 Pood.

Enhver Blanding for sig udgjorde saaledes 2 P. Brødet af begge de sidste Blandinger var mindre godt gjæret, og det af den 3die Blanding tillige mindre sammenhængende; dog var selv dette af bedre Bestaafsenhed end det Havrebrød, hvoraf vore Bjerghøiere under de nærværende høie Havrepriser saa kummerlig ernære sig.

Da disse Græsrodder ere ligesaa sunde som næ-

rende, anseer Landvæsen's Foreningen det for sin Skyldighed at meddele Generalforsamlingen, at den har besluttet som allersnarest at foretage flere lignende Forsøg med forskjellige Sammenblandinger af dette Græsrodsmeel med Meel ei alene af Rug, men ogsaa af andre mindre kostbare Kornsorter, saasom Byg, Havre og i Særdeleshed Mais; samt foruden at anstille Prover i Form af Brød, ogsaa forsøge deraf at tillave Budding („Pagatschen“, maaskee: Klumper?), som af Landalmuen saa gjerne nydes, og hvori der æltes baade Kartofler og Hvidkaal, uden at nogen Gjæring skal have Sted.

Over Udfaldet af disse Forsøg mener Foreningen at kunne aflægge Beretning i Mødet den 27de Januar, og da at fremlægge en i fleersidige Erfaringer begrundet og i Landets Sprog forfattet Opfordring til Landboerne, til paa denne Veie at skaffe sig Lindring i deres Nød. — Ogsaa nærer Foreningen det Haab, at der iblandt de høiere Stænder maae findes de, som, uden at være Medlemmer af vor Forening, dog ville deeltage i vore Bestræbelser, og saavel ved egne Forsøg som ved Bekjendtgjørelse deraf i deres Kreds gjøre deres til, ved et saa let erholdeligt Næringsmiddel at bortfjerne Hungersnødens Dvaler.

K.